

Nr 20.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen; given Stockholms slott den 7 januari 1921.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen.

GUSTAF.

Birger Ekeberg.

Förslag

till

LAG**om ändrad lydelse av 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen.**

Härigenom förordnas, att 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen skola hava följande ändrade lydelse:

8 KAP.**28 §.**

Talar eller skriver man smädligen emot person, som i 27 § nämnd är, eller förgriper man sig emot honom med hotelse eller annan missfirmig gärning; straffes högst med fängelse.

9 KAP.**5 §.**

Talar eller skriver man smädligen emot Konungen, drottning, änkedrottning eller tronföljare, eller förgriper sig emot någon av dem med hotelse eller annan missfirmig gärning; dömes till fängelse eller böter från och med femtio till och med ettusen riksdaler. Sker det emot person, som i 3 § nämnd är; vare straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med femtio till och med ettusen riksdaler.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 10 december 1920.*

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Ekeberg anförde:

Enligt 1864 års strafflag 9 kap. 5 § i dess ursprungliga lydelse straffades ärekränkning mot Konungen, drottning, änkedrottning eller tronföljare med straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller fängelse från och med sex månader till och med två år. Sedan nya lagberedningen i sitt år 1887 avgivna betänkande med förslag till lag angående ändring i vissa delar av strafflagen föreslagit en sänkning av straffminimum i förenämnda paragraf, vidtogs i överensstämmelse med lagberedningens förslag en sådan sänkning genom lag den 20 juni 1890. Straffskalans maximum bibehölls emellertid.

I juni månad innevarande år lät dåvarande chefen för justitiedepartementet, som ansåg det önskvärt, att en ytterligare lindring av förenämnda straffbestämmelse nu genomfördes, inom justitiedepartementet uppsätta ett förslag till lag om ändrad lydelse av 9 kap. 5 § strafflagen, enligt vilket straffet för i lagrummets första punkt angivna brott skulle bli högst fängelse. Straffarbete skulle alltså icke ingå i straffskalan; samma straff skulle stadgas, som nu gällde enligt kapitlets 8 §, och härigenom skulle ock häktningsrätten bortfalla vid ifrågavarande brott. Då den föreslagna änd-

ringen ansågs böra föranleda jämkning i straffbestämningen i 8 kap. 28 § strafflagen, uppsattes jämväl förslag till ändrad lydelse av sistnämnda lagrum, enligt vilket straffet enligt lagrummet utgjorde högst fängelse i ett år.

*Professorn
Thyrén.*

Professorn Johan C. W. Thyrén, vars yttrande begärdes över de upprättade lagförslagen, har i avgivet utlåtande över desamma förklarat sig icke finna någon avgörande betänklighet föreligga mot vidtagande av de ifrågasatta lagändringarna. Professorn Thyrén anför till stöd för sin mening:

Den tekniska anmärkning låge nära till hands, att det redan i nuvarande lag olämpliga förhållandet mellan minimum i strafflagen 9 kap. 1 § (livstids straffarbete) och maximum i 9 kap. 5 § första punkten samma lag (fyra års straffarbete) skulle göras ännu olämpligare, därest sistnämnda straffkvantum sänktes till två års fängelse. Då nämligen förstnämnda stränga bestämmelse omfattade varje än så svag form av våld eller misshandel, komme en realinjurie, vilken svävade på gränsen av misshandel, att bedömas med minst straffarbete på livstid, såvida man ansågo den innefatta misshandel, men eljest högst med två års fängelse.

Å andra sidan vore det onekligen i och för sig en fördel, att straffarbete utginge ur straffskalan för ifrågavarande brott, vilket i de allra flesta fall kunde antagas vara mer eller mindre politiskt färgat. Och då bestämmelsen i strafflagen 9 kap. 1 § åtminstone hittills varit av liten eller ingen praktisk betydelse, syntes förenämnda anmärkning icke kunna anses avgörande.

Vad anginge proportionen mellan å ena sidan straff för våld och straff för ärekränkning mot Konungen, å andra sidan straff för våld och straff för ärekränkning mot riksstyrelse m. m. (strafflagen 9 kap. 1 och 5 §§; jfr strafflagen 9 kap. 7 och 8 §§), kunde visserligen sägas, att, medan de båda straffen för ärekränkning genom de föreslagna ändringarna komme att likställas (9 kap. 5 § punkt 1 och 9 kap. 8 §), den ganska väsentliga olikheten i straffen för våld kvarstode (9 kap. 1 §; jfr 9 kap. 7 §). Emellertid gällde redan enligt nuvarande lag, såsom framginge av jämförelse mellan 9 kap. 2 § och 9 kap. 5 §, att våldsstraffet vore väsentligen olika med avseende å de skilda personer, som i fråga om ärekränkning likställdes i straffskydd. Således syntes icke heller denna omständighet utgöra hinder för ändringens genomförande.

*Strafflags-
kommissionens
arbets-
utskott.*

Över förslaget har yttrande jämväl avgivits av strafflagskommissionens arbetsutskott.

Utskottets flesta ledamöter, nämligen presidenten Hasselrot, professorn

Kallenberg och överdirektören Almqvist, hava anført: Någon avgörande betänklighet mot vidtagande av den ifrågasatta ändringen i 9 kap. 5 § strafflagen funne nämnda ledamöter icke föreligga. Däremot syntes det dem icke tillrådigt att så mycket som ifrågasatts sänka straffet i 8 kap. 28 § strafflagen, och en så betydande sänkning syntes icke vara en nödvändig konsekvens av ändringen i 9 kap. 5 §. Straffet i 8 kap. 28 § kunde lämpligen bestämmas till högst fängelse.

Professorn Thyrén åberopade sitt förut av mig återgivna yttrande och hovrättsrådet Olin förklarade sig instämma i det av professorn Thyrén avgivna utlåtandet.

Även jag finner övertvägande skäl tala för att de ifrågavarande ändringarna vidtagas. I likhet med flertalet av ledamöterna i strafflagskommissionens arbetsutskott anser jag dock, att ändringen i 9 kap. 5 § strafflagen icke nödvändiggör en så långt gående sänkning av straffet i 8 kap. 28 § strafflagen, som innefattas i det utremitterade förslaget, och att sänkningen av straffet enligt förevarande lagrum kan inskränkas till högst fängelse.» *Departements-
chefen.*

Föredragande uppläste härefter ifrågavarande lagförslag, som var av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställde, att lagrådets yttrande över detsamma måtte, för det i § 87 regeringsformen omnämnda ändamål, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Ivar Brynolf.

*Bilaga.***Förslag**

till

LAG

om ändrad lydelse av 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen skola hava följande ändrade lydelse:

8 KAP.**28 §.**

Talar eller skriver man smädligen emot person, som i 27 § nämnd är, eller förgriper man sig emot honom med hotelse eller annan missfirmig gärning; straffes högst med fängelse.

9 KAP.**5 §.**

Talar eller skriver man smädligen emot Konungen, drottning, änkedrottning eller tronföljare, eller förgriper sig emot någon av dem med hotelse eller annan missfirmig gärning; dömes till fängelse eller böter från och med femtio till och med ettusen riksdaler. Sker det emot person, som i 3 § nämnd är; vare straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med femtio till och med ettusen riksdaler.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen den
4 januari 1921.*

Närvarande:

Justitierådet BERGLÖF, regeringsrådet ERNBERG, justitieråden MOLIN,
APPELBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 10 december 1920, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen*. Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av förordnade revisionssekreteraren Styrbjörn Dahlqvist.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 7 januari 1921.*

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Ekeberg anmälde lagrådets den 4 innevarande månad avgivna utlåtande över det den 10 december 1920 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 28 § och 9 kap. 5 § strafflagen samt hemställde att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ivar Brynolf.